

Финансијски водич за повратнике – наше грађане који се враћају у Републику Србију са аспекта примене девизних прописа

Октобар 2019. године

Унапређење комуникације с грађанима у оквиру функција и циљева Народне банке Србије

Народна банка Србије (НБС) посвећена је континуираном унапређењу информисања јавности и остваривању непосредне комуникације са свим заинтересованим грађанима, ради обезбеђења заштите њихових права и интереса у домену финансијских услуга.

Ове активности НБС спроводи у оквиру својих Законом одређених функција и циљева – обезбеђење стабилности цена и финансијске стабилности.

НБС је успоставила канале непосредне комуникације, чиме је грађанима и привредницима омогућено да постављају питања у вези са областима које су у надлежности НБС путем [обрасца](#) на интернет страници, као и путем сајта www.tvojnovac.nbs.rs, који је посвећен корисницима финансијских услуга.

Такође, НБС се могу поднети и сви [приговори на рад даваоца финансијских услуга](#) у складу са Законом о заштити корисника финансијских услуга*.

НБС је присутна и на друштвеним мрежама Твитер и Фејсбук, на којима се, као и на сајту НБС, могу пронаћи информације о активностима које предузима ради заштите корисника финансијских услуга.

**Закон о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС”, бр. 36/2011 и 139/2014)*

Циљ Финансијског водича

Финансијским водичем за повратнике НБС настоји да унапреди информисаност наших грађана који желе да се врате у Републику Србију (РС) како би се створили услови за њихов лакши повратак и бржу интеграцију, као за располагање њиховим новцем.

Циљ Финансијског водича јесте да се на једном месту, једноставно и свеобухватно, пруже информације у вези с већином питања из области девизног пословања које су значајне за повратак наших грађана из иностранства.

Материја коју обрађује Финансијски водич уређена је превасходно Законом о девизном пословању* и прописима донетим на основу тог закона.

* [Закон о девизном пословању](#) („Сл. гласник РС”, бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014 и 30/2018)

Ко се сматра повратником?

Повратником се сматра лице које је боравило у иностранству **дуже од годину дана** и које се враћа у РС, а пре свега:

- Лице које се иселило из РС и које је боравило у иностранству на основу дозволе сталног боравака или другог одговарајућег документа;
- Лице које је привремено боравило у иностранству на основу радне или студентске визе;
- Лице које поред држављанства РС има држављанство и друге државе (лице с двојним држављанством);
- Страни држављани који се усељавају у РС.

Статус повратника према Закону о девизном пословању

Девизни прописи разликују лица са статусом резидента и лица са статусом нерезидента у погледу обављања прекограничних трансакција.

Који повратници имају статус резидента а који нерезидента?

- Лице које је одјавило пребивалиште у РС и иселило се у иностранство где је боравило дуже од годину дана, *по повратку у РС има статус резидента.*
- Лице које има пријављено пребивалиште у РС а које је боравило у иностранству дуже од годину дана (на основу радне визе, студентске визе и сл.) *по повратку у РС има статус резидента.*
- Лице које поред држављанства РС има и држављанство друге државе (лице с двојним држављанством) и које је боравило у иностранству дуже од годину дана – *по повратку у РС има статус резидента.*
- Лице које је страни држављанин (укључујући и отпуштене из држављанства РС) и које се усељава у РС – у првој години боравка у РС *има статус нерезидента*, а након истека овог периода стиче статус резидента.

Како да отворите рачун у банци?* (1)

- Отварање рачуна у банци у РС углавном се обавља једноставно и брзо.
- Банци у којој сте изабрали да отворите рачун** подносите **захтев за отварање рачуна** – имејлом или у папиру на шалтеру банке, при чему се у зависности од Вашег статуса опредељујете да ли ће Вам банка отворити **резидентни девизни рачун** или **нерезидентни – девизни и динарски рачун**.
- У захтеву наводите личне податке: име и презиме, адресу пребивалишта односно боравишта, ЈМБГ односно број идентификационе ознаке коју поседујете.
- Уз захтев или накнадно (нпр. ако је захтев претходно поднесен имејлом) достављате личну карту, пасош или другу важећу исправу с фотографијом.

* [Одлука о условима отварања и начину вођења девизних рачуна резидената, као и динарских и девизних рачуна нерезидената](#) („Сл. гласник РС”, бр. 51/2015, 82/20177, 69/2018 и 96/2018)

**Списак банака: http://www.nbs.rs/internet/cirilica/50/50_2.html.

Како да отворите рачун у банци? (2)

Напомена за нерезиденте: Уз захтев за отварање нерезидентног рачуна, банци достављате и доказ на основу кога се може утврдити место вашег пребивалишта или боравишта у последњој години дана (пасош, потврда о пријави боравка и сл.).

- Ради превенције прања новца и финансирања тероризма, банка предузима мере које се односе на познавање странке и праћење њеног пословања, те приликом отварања рачуна може тражити и одређене додатне податке и документацију.
- С банком **закључујете оквирни уговор** о отварању текућег рачуна односно уговор о депозиту ако отварате депозитни рачун.

Гашење рачуна код банке у Републици Србији *

- Ако сте код банке у РС раније отворили рачун који желите да угасите, банци подносите **захтев за гашење рачуна** у писменој форми на папиру или имејлом, или ће Вам банка угасити рачун у складу са одредбом из оквирног уговора.
- Након гашења рачуна банка ће Вам, **без плаћања накнаде**, издати **потврду да је рачун угашен**, која садржи податак да сте измирили све обавезе према банци у вези са отварањем, вођењем и гашењем тог рачуна.
- Потврду о гашењу рачуна банка је дужна да Вам достави без одлагања, у писменој форми на папиру или имејлом.
- Новчана средства с рачуна који сте угасили банка преноси на рачун који сте навели у захтеву за гашење рачуна или у оквирном уговору, при чему можете тражити да Вам банка исплати средства у динарима или у валути у којој се водио рачун.

* [Одлука о условима отварања и начину вођења девизних рачуна резидената, као и динарских и девизних рачуна нерезидената](#) („Сл. гласник РС”, бр. 51/2015, 82/20177, 69/2018 и 96/2018)

Пренос средстава с рачуна код банке у иностранству на рачун код банке у Републици Србији

- Средства са свог рачуна код банке у иностранству слободно преносите на свој девизни рачун који сте отворили код банке у РС.
- Повратник који има статус резидента доказује основ по коме је држао девизе код иностране банке тако што банци доставља један од наведених докумената:
 - доказ о боравку у иностранству дужем од годину дана (доказ о пребивалишту или боравишту у иностранству – нпр. дозвола боравка, радна виза, подаци из пасоша, одговарајући страни лични документ, потврда о пријави привременог боравка у иностранству и сл.) или
 - ако повратник поред држављанства РС има и држављанство друге државе – доказ о двојном држављанству.

Плаћање и пренос средстава у иностранство (1)*

- Повратник који **има статус резидента** може слободно да лично преноси новчана средства (нпр. поклон, помоћ, наследство и др.) преко банке до 10.000 евра месечно, а више од овог износа уз презентовање одговарајућег документа банци (уговор о поклону, доказ да се ради о члану породице до трећег степена сродства, решење о наслеђивању и др.).
- Такође, могу се обављати сва уобичајена плаћања према иностранству, укључујући и куповину роба и услуга на интернету или у иностранству коришћењем платне картице, уз презентовање банци документа којим се доказује разлог плаћања (нпр. фактура или профактура, имејл или интернет страница хотела у иностранству с подацима потребним за плаћање), с тим што се у одређеним случајевима (нпр. плаћања у хуманитарне сврхе) с банком може уговорити и да се ова документација не доставља.
- Плаћања према иностранству могу се обављати и коришћењем налога код стране институције електронског новца (нпр. *PayPal*).

* Одлука о условима за личне и физичке преносе средстава плаћања у иностранство и из иностранства („Сл. гласник РС”, бр. 67/2006, 52/2008 и 18/2009), Одлука о условима и начину обављања платног промета са иностранством („Сл. гласник РС”, бр. 24/2007, 31/2007, 38/2010 и 111/2015) и Упутство за спровођење те одлуке („Сл. гласник РС”, бр. 24/2007, 31/2007, 41/2007, 3/2008, 61/2008, 120/2008, 38/2010, 92/2011, 62/2013, 51/2015, 111/2015 и 82/2017).

Плаћање и пренос средстава у иностранство (2)

- Повратник који поред држављанства РС има држављанство и друге државе (двојно држављанство) средства са свог резидентног девизног рачуна код банке у РС преноси на свој рачун код банке у иностранству слободно, уз презентовање документа којим доказује да има држављанство и друге државе банци (што је довољно учинити и при отварању рачуна).
- Повратник који има статус нерезидента са свог рачуна код банке у РС може слободно да преноси средства у иностранство, уз презентовање потврде о измирењу пореских обавеза према РС, коју издаје надлежни порески орган (чл. 29. Закона о девизном пословању).

Мере које се односе на спречавање прања новца и финансирање тероризма*

- Ради спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма, банка може да прибавља и процењује веродостојност информација о сврси и намени трансакција, као и информације о пореклу имовине која је или ће бити предмет трансакције, у складу с проценом ризика.
- Банка ће предузимати мере сагласно закону који регулише спречавање прања новца и финансирање тероризма при обављању трансакције у износу од 15.000 евра или више, без обзира на то да ли се ради о једној или више међусобно повезаних трансакција, као и у свим случајевима када постоји сумња да се ради о прању новца или финансирању тероризма.

* [Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма](#) („Сл. гласник РС”, бр. 113/2017)

Физички пренос средстава плаћања у иностранство / из иностранства*

- Приликом доласка у РС **ефективни страни новац може се слободно унети**, при чему царинском органу пријављујете износ већи од 10.000 евра.
- **Страним држављанима** царински орган ће издати потврду о уносу стране ефикативности у износу већем од 10.000 евра – ову потврду презентоваће банци ако страну ефикативну буду полагали на свој нерезидентни рачун, а на основу те потврде могу и изнети страну ефикативну из РС, при чему су дужни да потврду покажу царинском органу.
- Повратници који имају статус резидента не могу у иностранство износити ефективни страни новац у износу већем од 10.000 евра, чак и када се ради о новцу који су претходно унели у земљу.

* [Одлука о условима за личне и физичке преносе средстава плаћања у иностранство и из иностранства](#)
(„Сл. гласник РС”, бр. 67/2006, 52/2008 и 18/2009)

Држање девиза на рачуну код банке у иностранству *

По повратку у РС, на свом рачуну код банке у иностранству можете и даље без ограничења да држите девизе под условом да:

- поред држављанства РС имате и држављанство друге државе;
- имате само страно држављанство.

Ако имате само држављанство РС, дужни сте да девизе с Вашег рачуна код иностране банке унесете у РС. Изузетно, код иностране банке можете држати девизе:

- остварене продајом непокретности у иностранству чији сте власник;
- ако примате пензију у држави с којом РС није закључила међудржавни споразум;
- ако сте добили одобрење НБС да држите девизе у иностранству (нпр. за трансакције с хартијама од вредности или плаћање трошкова лечења у иностранству).

По престанку наведених разлога за држање девиза код иностране банке, дужни сте да новчана средства унесете у РС и да затворите рачун у иностранству (у року од 30 дана, односно по истеку одобрења НБС).

* [Одлука о условима под којима и начину на који резиденти могу држати девизе на рачуну код банке у иностранству](#) („Сл. гласник РС”, бр. 31/2012, 71/2013, 98/2013, 125/2014, 102/2015 и 37/2018)

Трансакције које можете обављати преко рачуна код банке у Републици Србији (1)

Повратник који је код банке отворио резидентни девизни рачун, преко тог рачуна **може да обавља све текуће трансакције (нпр. куповину робе и услуга у иностранству, пренос члановима породице у иностранству, плаћања туристичког смештаја), као и следеће капиталне трансакције:**

- директна улагања у иностранство (нпр. оснивање привредног друштва у иностранству или стицање удела у капиталу страног привредног друштва);
- куповину непокретности у иностранству;
- трансакције по основу трговања с дугорочним хартијама од вредности, у складу са чланом 13. Закона о девизном пословању и прописом НБС који је донет на основу овог члана Закона*;
- трансакције по основу трговања с краткорочним хартијама од вредности чији су издаваоци из ЕУ;

* [Одлука о утврђивању степена ризика издаваоца дужничких дугорочних хартија од вредности у које резиденти могу да улажу у иностранству \(„Сл. гласник РС”, бр. 85/2011 и 37/2018\)](#)

Трансакције које можете обављати преко рачуна код банке у Републици Србији (2)

- послове с финансијским дериватима на организованом тржишту / мултилатералној платформи у иностранству, а ван ових тржишта ради заштите од прописаних ризика*;
- улагање у иностране инвестиционе фондове, посредством резидента – инвестиционог друштва и друштва за управљање инвестиционим фондом;
- трансакције по основу уговора о осигурању са страним друштвима за осигурање, ако су ти уговори закључени у складу са одредбама домаћих прописа којима се уређује делатност осигурања;
- даљу отплату кредита који Вам је одобрила страна банка за време Вашег боравка у иностранству, уз обавезу да преко Ваше банке извештавате НБС о том кредиту (извештавање је једноставно, могуће је и електронским путем)**;
- трансакције по основу дугорочних кредита и зајмова из иностранства, као и краткорочних кредита и зајмова одобрених од стране нерезидената из ЕУ који се користе уплатом средстава на рачун повратника (резидента) код домаће банке, уз обавезу извештавања НБС.

* [Одлука о обављању послова с финансијским дериватима](#) („Сл. гласник РС”, бр. 76/2018)

** [Одлука о извештавању о кредитним пословима са иностранством](#) („Сл. гласник РС”, бр. 56/2013 и 4/2015)

Оснивање привредног друштва у Републици Србији

Ако желите **из иностранства да инвестирате у РС** („да преселите свој бизнис“) – плаћање и пренос капитала по том основу обавља се слободно, у складу са Законом о улагањима.

Страни улагач, сагласно овом закону, има право да након измирења свих пореских и других обавеза у РС слободно преноси у иностранство средства у вези са улагањем, као што су: приходи, имовина после гашења привредног друштва, износи од продаје удела или акција у капиталу привредног друштва, износи од смањења основног капитала, износи од допунских уплата и сл.

Подаци о директним инвестицијама у РС достављају се НБС на једноставан начин, електронским путем, у складу с прописима којима се регулише обавеза извештавања у пословању са иностранством*.

НБС је на својој интернет страници објавила [„Водич за стране инвеститоре“](#) како би пружила увид у могућности структурирања инвестиција на домаћем финансијском тржишту.

* [Одлука о обавези извештавања у пословању са иностранством](#) („Сл. гласник РС”, бр. 87/2009 и 40/2015) и [Упутство за спровођење те одлуке](#) („Сл. гласник РС”, бр. 87/2009 и 40/2015)

Трансакције са иностранством преко рачуна привредног друштва*

Преко рачуна привредног друштва које сте основали у РС могу да се обављају све трансакције са иностранством које су дозвољене Законом.

Када привредно друштво **остварује наплату из иностранства**, банци се доставља податак о основу наплате и прилаже документ ако је он прописан као услов за остваривање те наплате.

Када привредно друштво пружа информатичке услуге иностранству, **за приливе до 1000 евра** може банци дати **трајни налог за распоред тог прилива**, и у том случају банци не доставља податак о основу прилива.

Када привредно друштво **обавља плаћање према иностранству**, банци се доставља документ којим се доказује обавеза плаћања. Привредно друштво може с банком закључити уговор да јој се овај документ не доставља, али је друштво обавезно да га чува десет година од дана извршеног плаћања и да га дâ на увид по захтеву банке или органа надлежног за контролу девизног пословања.

** Одлука о условима и начину обављања платног промета са иностранством („Сл. гласник РС”, бр. 24/2007, 31/2007, 38/2010 и 111/2015) и Упутство за спровођење те одлуке („Сл. гласник РС”, бр. 24/2007, 31/2007, 41/2007, 3/2008, 61/2008, 120/2008, 38/2010, 92/2011, 62/2013, 51/2015, 111/2015 и 82/2017)*